

ԳԱՐԵԳԻՆ Բ ԾԱՌԱՅ ՅԻՍՈՒՄԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ,
ՈՂՈՐՄՈՒԹԵԱՄԲՆ ԱՍՏՈՒԾՈՅ ԵՒ ԿԱՄՕՔՆ ԱԶԳԻՍ
ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԱԿԵՏ ԵՒ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ԱՄԵՆԱՅՆ ՆԱՅՈՑ,
ԾԱՅՐԱԳՈՅՆ ՊԱՏՐԻԱՐԶ ՆԱՄԱԶՉԳԱԿԱՆ ՆԱԽԱՄԵԾԱՐ ԱԹՈՌՈՑ
ԱՐԱՐԱՏԵԱՆ ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՅԻՈՅ ՍՐԲՈՅ
ԿԱԹՈՂԻԿԵ ԷԶՄԻԱԾՆԻ ՔՐԻՍՏՈՍԱԿԱՆՆԵՐ ՍԻՐՈՅ ՈՂՋՈՅՆ
ԵՒ ՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆ ՆԱՅՐԱԿԵՏԱԿԱՆ ՄԵԾԻ ՏԱՆՆ ԿԻԼԻԿԻՈՅ
ԿԱԹՈՂԻԿՈՍՈՒԹԵԱՆ, ՊԱՏՐԻԱՐՔՈՒԹԵԱՆՅ ՆԱՅՈՑ
ՍՐԲՈՅ ԵՐՈՒՍԱԴԻՄԱՅ ԵՒ ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍՈՅ,
ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍԱՅ, ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԱՅ, ՎԱՐԴԱԿԵՏԱՅ,
ՔԱՆԱՆԱՅԻՅ ԵՒ ՍԱՐԿԱԿԱՅ, ԹԵՄԱԿԱՆ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆԱԿԱՆ
ԺՈՂՈՎՈՅ, ԹԵՄԱԿԱՆ ԵՒ ՆԱՄԱՅՆՔԱՅԻՆ ԽՈՐՆՐԻՈՅ ԵՒ
ՊԱՇՏՈՆԷԻՅ ԵՒ ՍԻՐԵՅԵԱԼ ՆԱՄԱՅՆ ՆԱԲԱՏԱՅԵԱԼ
ԺՈՂՈՎՐԴԵԱՆ ՆԱՅՈՑ

«Եւ այս է յաղթութիւնն՝ որ յաղթէ աշխարհի, հաւա՛րքն մեր»:

«Եւ այս է այն յաղթութիւնը, որ յաղթում է աշխարհին, մեր հաւաւրքը»: (Ա Յովհ. Ե 4)

Սիրելի հերոսական եւ բարեպաշտ ժողովուրդ Արցախի,

Ուրախաբեր եւ հոգեմորոգ առիթ է Նայրապետիս համար Արցախի Նայոց Թեմի վերահասարարման 20-ամեակի կապակցութեամբ օրհնութեան եւ եւ գնահատանքի խօսք ուղղել Առաքելական մեր Սուրբ Եկեղեցու հարազատ զաւակներիդ, որ հաւաւրքով եւ հայրենական մեր արժէքների հանդէպ որդիական հաւաւրարմութեամբ այսօր հայրենի երկրամասի ազաւր եզերքում բարձրացնում էք Ձեր հոգեւոր կեանքի սրբազան կառոյցը: Փառք Երկնաւորին, որ դարերի փորձութիւնների մէջ պահպանեց ազգս հայոց եւ նոր ժամանակներում շնորհեց նոր յաղթանակներ ու ձեռքբերումներ, որոնցից են Արցախի թեմի վերահասարարումը երկու րասնամեակ առաջ եւ փառապանծ ազաւրագրումը հայոց Արցախ աշխարհի: Նամայն մեր ժողովրդի կեանքի մէջ է ճառագում եւ ջերմացնում Արցախից ծագող ազաւրու-

թեան, նոր կեանքի եւ զարթոնքով լի գալիքի յոյսը, որի կրողն էք դուք, սիրելիներ, առ Աստուծոյ՝ Երեւանի մայրաքաղաքին հետեւնալով ինչպէս ինչպէս:

Տայրնիքի արեւելեան ու մեր հաւաքի անառիկ սահմանները պահպանելով՝ արցա-խահայութիւնը առանձնացել է աստուածաբանութեամբ եւ առ Տայրնիքի սիրոյ ու նուիրումի նախանձախնդրութեամբ: Այդ ոգով է կերպուել դարաւոր պատմութիւնը Արցախի հոգեւոր կեանքի, որը լի է քրիստոնէական նուիրական յիշատակներով: Մեր Տիրոջ Անարարանը այսպէս քարոզեցին Սուրբ Եղիշէ եւ Սուրբ Դադի առաքելները ու նրանց հետեւողները, իսկ երբ Աստուծոյ իջաւ երկնքից ու հասարակեց հայոց Մայր Աթոռը՝ Սուրբ Էջմիածինը, քրիստոնէութեան յոյսը առաքելն սփռուեց նաեւ Արցախում: Տայրնիքի նոր ջանքերներ եղան այսպէս Սուրբ Գրիգորիս եպիսկոպոսը՝ առաքելապարի թոռը Սուրբ Գրիգոր Լուսաւորիչ մեր առաջին Տայրապետի եւ հանձնարանող Սուրբ Մաշտոցը՝ իր աշակերտներով: Նրանց ու բազում արքեպիսկոպոսներով եւ աղօթքով հոգեւոր կեանքը առաւ պարտաւորութիւնը Արցախում, որի վկաններն են սրբոց նշխարների վրայ կառուցուած հնագոյն վանքերն ու եկեղեցիները: Արցախի բարեպաշտ ժողովուրդը «Գանձասար» կոչեց այն բարձունքը, որ-պէս՝ որպէս թանկագին պարգև, ամփոփուած է Յովհաննէս Մկրտչի գլուխը՝ սուրբ մասունք-քը Քրիստոսին Փրկիչ քարոզողի եւ Նրան մկրտողի: Տայրնիքը գանձ է՝ անգուցական այս խորհրդով Գանձասարի Կաթողիկոսութեան հայրապետանիստ Գանձասար վանքը Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի օրհնութեան ներքոյ առաջնորդել է Արցախի հայոց հոգեւոր կեանքը: Փրկութեան յոյսով համախմբել է մեր ժողովրդին՝ Տայրնիքին ու հաւաքին սպառնացող վտրմութիւններին հանդիման եւ ոգեշնչել ազապագրական պայքարներում: Մեր պատմութեան մէջ բազում են արցախցի հաւաքաւոր, արի զաւակները, ովքեր իրենց կեանքը նուիրեցին հայրութեան իղձերի ու ձգարմների իրականացմանը՝ ազապ մեր Տայրնիքի պարկերը իրենց հայեացքի առջեւ:

Մայր Տայրապետին միանալու ձգարմով ու հաւաքով 1988 թուականին ծնունդ առաւ Արցախեան ազապամարտը, որի հետ կեանքի կոչուեց եւ մեր ժողովրդի փափագը՝ վերա-կանգնելու Արցախի թեմը, որը դադարել էր գործել խորհրդային տարիներին: Ընդառաջ խնդրանքին հաւաքացեալ հայրերեց եւ նրանց հոգեւոր խնամքը առաւելով իրականացնելու համար երջանկայիշատակ Վազգէն Ա Ամենայն Տայր Կաթողիկոսը Տայրապետական սրբապատ Կոնդակով վերահասարակեց Արցախի թեմը՝ Առաջնորդ կարգելով Գերաշնորհ Տ. Պարգև Արքեպիսկոպոս Մարտիրոսեանին: Բարեջան Սրբազանի առաջնորդութեամբ ու խնամքով Արցախում ծառայող հոգեւորականաց ուխտապահ դասը պարերազմական դժուարութիւնների մէջ ձեռնամուխ եղաւ վերակառուցելու եկեղեցական կեանքը: Վերսրին դողանջեցին Գանձասարի, Ամարասի, Դադիվանքի, Ծուշիի Սուրբ Ամենավրկիչ Ղազան-չեցոց մայր տաճարի եւ Արցախի այլ վանքերի ու եկեղեցիների գանգերը: Մեր խոնարհուած սրբավայրերը վերականգնուեցին, բարեկարգուեցին, կենդանացան աղօթքով՝ օրհնութիւն սփռելով արցախահայոց կեանքում: Թեմի հոգեւոր սպասարները առաջնորդ Սրբազա-նի գլխաւորութեամբ քաջալերեցին ազապամարտիկներին եւ ժողովրդին, գորաւոր պահե-ցին հաւաքը եւ յաղթանակի յոյսը նրանց հոգիներում՝ օրհասական պահերին կողք կողքի պայքարելով մեր հայրենանուէր գորաց հետ:

Այսօր, երբ տօնում ենք Արցախի Թեմի վերահասարակման 20-ամեակը, անվարան կա-րող ենք ասել, որ ազապամարտի տարիներին Արցախի թեմը կարեւոր դերակատարութիւն

ունեցաւ Լեւոնային Ղարաբաղի Նանրապետութեան անկախութեան ձեռքբերման գործում՝ նպաստելով նաեւ նորաստեղծ Նանրապետութեան եւ Սփիւռքի կապերի ամրապնդմանը, որ մեծապէս էական էր պարտագնական իրավիճակում գրնոտող երկրամասի համար:

Գոհութիւն Աստուծոյ, այսօր Արցախի թեմը շէն ու պայծառ է թեմակալ առաջնորդի եւ բարեջան հոգեւորականաց նախանձախնդիր ծառայութեամբ ու հոգածութեամբ եւ բարեպաշտ հայորդեացոյ հաւաքատուր ընթացքով: Արցախի թեմի վերահասարակական նշանակալի փարեղարձի առիթով Նայրապետական Մեր գնահատանքն ու օրհնութիւնն ենք բերում Լեւոնային Ղարաբաղի Նանրապետութեան իշխանութիւններին՝ ի գլուխ Նանրապետութեան Նախագահ Տիար Բակօ Սահակեանի՝ այն մեծ աջակցութեան համար, որ բերում են արցախահայոց հոգեւոր-եկեղեցական կեանքի զօրացմանը՝ ի սէր երկրի հաւաքաշէն, բարգաւաճ ու բարօր գալիքի: Նայրապետական Մեր բարձր գնահատանքն ենք բերում Գերաշնորհ Տ. Պարգեւ Արքեպիսկոպոս Մարտիրոսեանին, թեմի ուխտապահ հոգեւոր դասին, թեմական-եկեղեցական կառոյցների պատուարժան անդամներին՝ հայցելով Աստուծոյ օրհնութիւնը իրենց առաքելութեանը:

Սիրելիներ, մենք բոլորս հաւաքացել ու հաւաքում ենք Արցախի արդար դպրի յաղթանակին, մեր ժողովրդի ազատ ապրելու արդար իրաւունքի ճանաչմանը եւ առ Տէրն ապաւինութեամբ գիպենք, որ յաղթական է մեր հաւաքը՝ համաձայն անկարարական խօսքի. «Եւ այս է այն յաղթութիւնը, որ յաղթում է աշխարհին, մեր հաւաքքը»:

Աղօթք բարձրացնենք երկիրը երջանկայիշապակ Վազգէն Ա Ամենայն Նայոց Նայրապետի եւ Արցախի ազատագրութեան մարտերում գոհուած քաջորդիների հոգիների համար: Նրանց յիշատակի առջեւ միաւորենք մեր հայցը, որ Աստուած օրհնի մեր ժողովրդի ջանքերը՝ յանուն մեր Նայրենիքի՝ Նայաստանի եւ Լեւոնային Ղարաբաղի Նանրապետութեանց օրհնեալ կեանքի:

Աղօթենք, որ Աստուած ամուր պահի հաւաքն ու եկեղեցանութիւնը Արցախի Մեր սիրելի զաւակների՝ օրէջօր զօրացնելով փրախնամ թեմը՝ ի փառս Իր Սուրբ Անուան, ի պայծառութիւն Առաքելական մեր Սուրբ Եկեղեցու: Թող Տէրը Իր Սուրբ Աջի հովանու ներքոյ խաղաղութեան մէջ եւ խաղաղ սրբով պահպանի համայն աշխարհապիտ մեր ժողովրդին եւ առաջնորդի դէպի հաւաքքով ոռոգեալ, բարեյոյս հանգրտաններ:

«Շնորհք ընդ ձեզ, եւ խաղաղութիւն բազմացի գիպութեամբն Աստուծոյ եւ Յիսուսի Քրիստոսի Տեառն մերոյ» (Բ Պնք. Ա 2):

Օրհնութեամբ՝

ԳԱՐԵԳԻՆ Բ

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ԱՄԵՆԱՅՆ ՆԱՅՈՑ